

№ 7

ყოველკვირეული ჟურნალი

1907 წ.

პრისტავის მოგზაურობა.

პ რ ი ს თ ა ვ ი ს ა მ ბ ა ვ ი

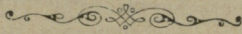
(ავტორი ზოგადებით უძღვნის მიქიევს).

ერთხელ ერთ ჰრისთავს,
 ჩვეულებრივ ავს,
 რაღაც სუშტურმა წამოურბინა,—
 სადგურ ნატანებს
 მიადგა ზოესდს
 და ბათომს წახვლან მოიწადინა.
 მაგრამ დასეთ ბედს,
 არ იღებს ბილეთს,
 ასე გონია მუქათ ჩაჯდებ;—
 თავის ინგუში,
 ქურდი და მრუში,
 ჰრისთავ მიქიევს თან ეახლებ!—
 მალღა ავიდენ,
 ვაგონს შევიდენ
 და კუჩე ნახეს აქ ცარიელი...
 ვინ მოთხოვს ბილეთს
 ჰრისთავ მიქიევს,
 ვინ არის ბრიუვი შეახოს სელი?!
 და მედიდურათ,
 თავისებურათ
 ზაზიროსსა წევს გადაწოლილი,
 და „ზაიჩიკი“
 მისი სტრანჟიკი
 მის გვერდითა დგას აბჯრით მოსილი.
 მაგრამ დასეთ ბედს,—
 ითხოვენ ბილეთს
 და კომენდანტი ვაგონებს შინჯავს!..
 დარდობს ჰრისთავი,
 ლანჩხუთის თავი,
 უეჭველია, მასაც გაშინჯავს...
 და რომ არ ნახოს,
 და არ დამრახოს
 ჩვენი ჰრისთავი, ვით „ზაიჩიკი“,

სკამებს ქვეშ ძვრება,
 მას თან მიუვება
 მისი ერთგული ინგუშ სტრანჟიკი!!...
 ჩუ! რაღაც არი...
 გაიღო კარი
 და შემობანდა აქ კომენდანტი...
 სვდავს ჰრისთავსა,
 სკამ ქვეშ ეოფს თავსა,
 სმლით და კაკარდით—მიძვრება ფრანტი!!!
 და იქვე მდგომ ორს:
 ობერს, კონდუქტორს,
 უბძანა მათი გარეთ გათრევა!!..
 ინგუშს წვდენ ფეხში,
 უფროსს დეხებში!..
 ჰრისთავს სირცხვილით ბრანსი ერევა...
 ჯერ სომ ლანძღავენ,—
 შემდეგ ართმევენ
 ოცდა ერთ მანათს და ერთ აბანსა;
 თან აგინებენ
 და უბძანებენ—
 აღარსად შესვდეს ამ კვარ ამბავსა.
 —
 — მე ბოქაულსა
 თქვენა მოსოვთ ფულსა?!
 ნუ თუ არ გინდათ ცოცხლათ დარჩენა?
 მსურს დავიჭირო,
 ბევრიც ვუჭირო—
 მკელი რეჟიმი ვინც შეაჩვენა!..
 — გაკმინდე ენა,
 ნუ იცი კბენა!—
 მას კომენდანტმა შემოუევირა,—
 მოიტა ფული,
 ჯარბით თქმული!!!...
 ნეტა რას უცთო, რამ გაგაკვირა?!
 —
 ამ უკუდმართ დღეს,
 დაბაკკლიეს

ზრისთავ მიქიევს მთელი შტრანია
და ამ სისხლის მსმელს,—
ვევლანფრანდი ჭრელს
თავსუ დასსეს დიდი ლაფია!!..

მიმინო.

დ ე პ ე უ ე ბ ი

პეტერბურგი. (თფილისში) გოროდცევს პურიშკევიჩის ნერვები აეშალა რუსთა კავშირში მომხდარ არეულობის გამო და, რადგანაც აქაურ საგიყეთეებში ტევა აღარ არის და სულ პურიშკევიჩის გვარებით არის გავსილი, ეგება თფილისის საგიყეთეებში აღმოჩნდეს ადგილი და მანდ მოვათავსებოთ. ჯერჯერობით თოკებითა გყავს დაბმული.

ეპისკოპოსი ევლოლი.

კიზინიოვი. (პეტერბურგში) ღუმის თავმჯდომარეს. აწ განსვენებულმა დეპუტატმა შმიტოვმა დეპეშით მაცნობა საიქიოდან, რომ ჩემ მაგივრათ ღუმაში შენ წადიო. აღრე გამოვალ.

პოვოლაკ კრუშევანი.

თფილისი. (პეტერბურგში) ეპისკოპოსს ევლოლის. საგიყეთის გამგე ექიმმა ბ. გედეანნიშვილმა მაცნობა, რომ, როგორც „ქეშარიტი ქართელი“ — „ქეშარიტი რუს“ ძმუათ დავცემარები და პურიშკევიჩი ჩქარა ჩამგვარეთ მოსარჩენათაო. ხალათი, თოკი და კალკე კამერა მზათ გახლავთ.

გოროდცევი.

პეტერბურგი. სახელმწიფო საბჭოში ბისკ. ევლოლის აიაზმა მოასხურებდეს, ხოლო უბროვინს დეზინფექცია გააკეთებდეს, რომ ასულიერო და საერო საშვალეებით მოსპონ რველი და მეორე ღუმიდან დარჩენილი ბაილები.

ოფურგათი. გარდაიცვალა ცნობილ ძმა-გენერალ ღუმბაძეთა მამა ანტონი. განსვენებული, როგორც საეკლესიო გალობის

შესანიშნავი მცოდნე ერთ ღროს ახლათ გარდაცვლილის ეპისკოპოზი ალექსანდრეს მგალობელთა გუნდის გამგე-ლოტბარათ იყო და ახლაც აღარ გაუშვა ყოვლად სამღვდელიო საიქიოს ულოტბაროთ.

პეტერბურგი. თვრამეტთა კომისიამ დაამთავრა უქვეშევრდომილესი ადრესის შემუშავება. ადრესში ნათქვამია, რომ ხალხს კონსტიტუცია ჭირივით ეჯავრება და ამიტომ ჩვენ, როგორც ხალხის ნამღვილ წარმომადგენლებს, საჭიროთ მიგვაჩნია გამოიცეს სამი დეკემბრის კანონი, რომელმაც უნდა დაადასტუროს ხალხის უზენაესი ნება და უარყოს კონსტიტუციის განხორციელებაო.

ქუთაისი. 14 ნოემბერს ღამით ქორწილში თავს დაესხნენ მეფე დედოფალს და უკანონო კრების გამართვისათვის დაიჭირეს. ორივეს, როგორც კრების ინიციატორებს, ვიატკის გუბერნიაში ასახლებენ სამხედრო წესების მოხსნამდე.

ნატანები. დაატუსადეს ღანჩხუთის ბოქაული მიქიაშვილი უბილეთოთ მოგზაურობისათვის, მისი სტრაჟნიკი ინგუში გურიის საგენერალ გუბერნატოროდან გააძევეს.

სუფსა. მონღობილი გვაქვს გამოვაცხადოთ, რომ ადგილობრივ სტრაჟნიკ ინგუშებს არ მოუპარავთ ქალების ტანისამოსი, ქვაბები და სხვა.

ახალი ამბავი

◆ ჟურნალი „ეკლის“ რედაქტორი თფილ. გენერ.-გუბერნატორმა დააჯარიმა 500 მან. თუ ფულს ვერ შეიტანს, ორ თვეს ციხეში უნდა ჩაჯდეს. თვეში 250 მანეთ. ვინ არ ჩაჯდება ციხეში ამ ქესატობის დროს!

◆ „ნიშადურის“ რედაქციამ გასულ კვირაში დაისვენა, რადგან მეტი დადლილობისაგან ძალ-ღონე გამოეღია.

◆ „ეშმაკის მათრახის“ რედაქცია შეუდგა ბ. „ეშმაკის“ იუმორისტიული ნაწარმოების „სი-

ზმრის ახსნის“ ცალკე წიგნათ ბეჭდვას. წიგნი დაუბრუნდება პრემიათ აღნიშნული ვაზეთის იმ ხელის მომწერლებს, რომლებიც მომავალი იანვრიდან მთელი წლით დაიკვეთენ ვაზეთს და ფულს სრულათ წინაწინვე წარადგენენ რედაქციაში. ჩვენ ეს შესანიშნავი თხზულება პროფესორის სერგ. მდივანოვის „სიზმრის ახსნის“ თარგმანი გვეგონა, მარა თურმე ვცდებოდით. „ემმაკის მათრახის“ მეორე რედაქტორმა ბ. პ. ირეთელმა კოტეგორიულათ განაცხადა ჩვენს რედაქციაში, რომ „სიზმრის ახსნა“ ორგინალური ნაწარმოებია და ის „ემმაკის“ გასამტერებელი ნიჭის გასაყეყეებელი ნაყოფიაო. ცოტას, უთუოთ, ბ.ირეთელიც მივხმარებოდა, მარა ავტორული სიმორცხვით არ ამბობს.

◆ „ნიშადურის“ რედაქტორს სურს შეიძინოს რედაქციის საჭიროებისათვის გოჭებნიანი მაშკა-ლორი!!!

◆ ქართული დრამატიული საზოგადოების გამგეობას გადაუწყვეტია, რომ რედაქციებს უფასო ბილეთი არ მიეცეს ამ სეზონში, რადგან წელს ისე გვაქვს საქვედაყენებული, რომ ლანძღვის მეტს არაფერს დაგვიწერნო.

◆ ქალაქის ახალი „მამები“ საჯმის მაგერ უკვე შეუდგენ პარად ნიადაგზე კინკლაობას. ჯერ-ჯერობით სტ. კრელაშვილზე მიტანეს იერიში „გაწოთენილმა სპილოებმა“ და კიდევ აიღეს მისი პოზიცია.

◆ ოსურგეთიდან გვწერენ, რომ გენერალ გუბერნატორმა დეკანოზობაზე წარადგინა პირდაპირ ექსარხოსთან მამა დავითიო.

◆ სოხუმის მღვდლებმა მარლანიამ და ლადარიამ იტალიის მთავრობას გაუგზავნეს უქვეშევრდომიღესი თხოვნა, რომ იტალიის ქვეშევრდომებთ მიიღონ. თხოვნას ხელი მოაწერეს მარლანიამ:— მარლანი, ხოლო ლადარიამ— ლადარი. ამის შემდეგ მ ნოემბერს გადაიხადეს აფხაზურათ წირვა და რუსეთის ქვეშევრდომები წირვიდან გამორეკეს. მღვდელმა ჯოხტაბერიძემ ფეხი იღრძო წირვიდან გამოვდების დროს. დეკანოზმა გულუმცოვმა სიტყვა იტალიანურ ენაზე წარმოთქვა.

◆ ლანჩხუთის ბოქაულს მიქიაევს მოუწერია ნაფიც ვეკილ გვაზაეისათვის, რომ მან მიიღოს თავის თავზე ვეკილობა და ის 21

მან. და 20 კაბ., რომელიც მას გადაახდევინა ნატანების სადგურზე „ზაირიკობისათვის“, რკინის გზით უბილეთოთ მოგზაურობისათვის, პოეზდის კომენდანტს უკანვე დააბრუნებოდა. გვაზაეას თანხმობა გამოუცხადებია და ამ დღეებში წარადგენს „ისკს“ სადაც ჯერ არს.

◆ რადგანაც თფილისში ნამეტანი პურის სიძვირეა ფქვილის უქონლობისა გამო, ამიტომაც დაარსდა ცალკე მეფქვილეთა ჯგუფი, რომელნიც ექსპრობრიაციას ახდენენ სხვის საწყობებში. ამ დღეებში ამ ნაირი ექსპრობრიაცია მოხდა მუხრანის ქუჩაზე მამედ ჰასანას ფქვილის საწყობში. ნაპარვეი საქონელი აღმოჩნდა ნიკოლოზის ქუჩაზე გრიგორ ამბარიანცის ფქვილის საწყობში.

◆ ჩვენი ქალაქის თვითმართველობა ძალიან გულმოდგინეთ შეუდგა მეპურეების სტატუსტიკის შედგენას. ჯერჯერობით 59 მეპურე აღმოაჩინა ქალაქის სხვა და სხვა უბანში.

◆ თფილისის მალიარებს დავთარი დაკარგვით და ზოგი ალთას მიდის, ზოგი ბალთას. ამდენი ხანი ვერ შეუგნიათ, რომ კავშირის დაარსება აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს და ისე გაურბიან კავშირს, როგორც თათარი ღორის ხორცს.

მ ა ი ნ ც მ ი მ ზ რ ს .

(მიბაძვა).

უკვლავ ერ თბას აძახის
 აქნაგები ბეჭდა მეჯეს,
 ჩემი სმარ მათ შეუკურთუ
 ვაქცია: ერთობა შეც ვა შეუჯარს.

მატინგა რამ გამართა,
 ანატარა აშხაპის სიტყვას;
 ტრიაუნაზე შეც აკვდი,
 ხმა მადლა ვაქცია: შეუჯარს, შეუჯარს!..

მან.ფესტი გამთავიდა,
 ჯამუშებიც ვა თავს შეუჯარს.
 ადარავის შეშახა,
 სულ ვაძახი: შეუჯარს, შეუჯარს.

დამწველი რაზმი მოვიდა,
 მღვსტუნები სხლს დამიწვავს,

მე კი ტყე-ტყე ვიარებო,
იქ ვიძინო: მიუვარს, მიუვარს;..

ჯაშუშები მომატნებენ,
ზოდიცა: დამიჭინავენ,
მთრანებით თავენ მადგინან,—
მანც ვამბობ: მიუვარს, მიუვარს.

ბნელ ციხეში მაგზავნიან,
იქ აწავინ გამიკითხავენ;
ათხ კედელ შუა მომწუვდელი
მანც ვამბობ: მიუვარს, მიუვარს.

საქმეს „სუღში“ ვადასტევენ,
ზრაკურთხი ვამბავს მკითხავენ,
„დამეკარგეთ სიძაგლებო,
ვინც მიუვარდა, ისევე მიუვარს“.

ახსანგედსკში ვამაგზავნენ,
შვეფხვე იქაც ვინფას;
ეშაფოტსეც რომ ვამგზავნან,
მანც ვიტყვი: მიუვარს, მიუვარს.

ჯინჭარი.

გ. შახინაძე იერქუი.

ბურჟუა და პროლეტარი.

ბურჟუა. ვენაცვალე სამი იენისის კანონის დამწერს! სულ ოქროთი და ბრილიანტებით მოსაქვდია მისი მარჯვენა. აი, ქკუით სავსე გოგრა! აი, ფილოსოფოსი, რომელმაც ერთი კალმის მოსმით მოსპო მთელი რევოლიუცია!.. აი, სახელმწიფო მოღვაწე, რომელმაც ერთი სულის შებერვით გააქრო, გააქვესკნელა რევოლიუციონერები,—ეს მთავრობისა და ჩვენი მოსისხლე მტრები!..

პროლეტარი. ტყუი, ბურჟუა, ოცნებობ!.. და შენს ოცნებას მალე შეეკვეცება

ფრთები. რევოლიუცია უძლეველია, რევოლიუციონერების მოსპობა შეუძლებელი საქმეა.

ბურჟუა. სამი იენისის კანონი?!

პროლეტარი. უძლეურია!.. ეს მხოლოდ დროებითი დაბრკოლებაა, სხვა არაფერი.

ბურჟუა. მესამე ღუმეა?!

პროლეტარი. ეს სამი იენისის კანონის ნაყოფია; ეს მახინჯი მშობლის მახინჯი შვილია და, როგორც ასეთი, თვით ბუნების კანონით, რომელიც ყოველივე მახინჯსა და სუსტს სპობს, მოისპობა.

ბურჟუა. ვერ ხედავთ, პროლეტარო, რომ

თვითონ თქვენ გსპობს კანონიც, ხალხიც და ბუნებაც?!. ვინ არიან მესამე დუმაში? სად გაქრა შარშანდელი თქვენი ძალა? რით გინდათ შეუშალოთ ხელი ქვეყნის ნამდვილ კირისუფლებს, რომელთაც ხალხმა და ისტორიამ სამართლიანათ არგუნა თქვენ მიერ აფორიაქებული ქვეყნის დაწყნარება და ცხოვრების კალაპოტში ჩაგდება?

პროლეტარი. თქვენ, — ბურჟუები ყველაფერს თქვენი არშინითა ზომავთ და თავის ცხვირს იქით ვერაფერს ხედავთ, ან არ გინდათ დაინახოთ. რევოლიუცია განა სადღეისოსახვადიო საქმეა? მისი სამუდამო მოსპობა განა შესაძლებელია? თქვენ კი დღევანდელი მისი შეფერხება, რაც გამოწვეულია მისი სისუსტით, სამუდამო დამარცხებათ მიგაჩნიათ, მარა ტყუევდებით. წარმოიდგინეთ აბოზოქრებული მდინარე, რომელსაც წინ ეღობება ხელოვნურათ შეზვიანული მიწა. რა თქმა უნდა, მდინარე იმ ადგილას დაგუბდება, ხელათ ვერ გაარღვევს მიწის კედელს, მარა ზევიდან ზვირთები უფრო და უფრო აწვება, წყალი ზევით და ზევით იწევს და ბოლოს არღვევს კედელს. ასევეა რევოლიუციაც. როგორც მდინარის უკან დაბრუნება არ შეიძლება, არც რევოლიუციის, რომელიც დღეს თუ ხვალ, ადრე თუ გვიან მაინც თავისას გაიტანს. სამი ივნისის კანონი, მესამე დუმა, — ეს ხელოვნურათ შექმნილი დაბრკოლებაა გამათავისუფლებელი მოძრაობის გზაზე, მარა ასეთ დაბრკოლებას დროებითი მნიშვნელობა აქვს, დროებითი ვნების მოტანა შეუძლია და არა სამუდამო.

ბურჟუა. მესამე დუმა ხუთ წელიწადს იარსებებს, ხუთ წელიწადს იბატონებს და ამ ხნის განმავლობაში მთელ ხალხსაც თავისკენ გადიბირებს.

პროლეტარი. ასეთი წინასწარმეტყველებაც ნაადრევია. მესამე დუმა თავისი უმრავლესობით ხულიგანურია, ის ხულიგნების, რომელთაც თქვენ „ხალხის კირისუფლებს“ ეძახით, ბუნაგია. ხულიგნები თავისი ჯიბის კირისუფლები არიან და არა ხალხის და ამ ნიდაგზე იმათი დღევანდელი ხულიგანური სოლიდარობა ხვალ შეიძლება მტრობათ და კიშპობათ გადაიქცეს, მაშინ დუმაში დღევანდე-

ლი ძალთა განწყობილება დაირღვევა და ამას, შესაძლებელი იქნება, თვით დუმის დარღვევაც მოყვეს. გარდა ამისა, მესამე დუმა ხალხის ინტერესების დამცველი არაა, ის ხალხის მტერია, მას ხალხი არ ენდობა და ხალხის ნდობას მოკლებული დუმა ვერ შეძლებს დიდხანს ბატონობას. თუ გინდა ისიც წარმოვიდგინოთ, რომ მესამე დუმა მართლა ხანგრძლივი გამოდგა და კანონებიც გამოსცა. მერე რა? მებრძოლ ხალხს ის ნახევარ-კანონებით ვერ დააკმაყოფილებს, ბიუროკრატიული სტოლის ნაფინჩხებით ვერ გააძლებს, ამასთან თავისი ნახევარ-კანონებით, ნახევარ-თავისუფლებით უკმაყოფილო ხალხს მეტი მომზადებისა და მედგარი ბრძოლის დაწყების საშუალებას მიცემს.

ბურჟუა ჯიუტი ხართ, არ გატყდებით, თვარა თქვენი საქმე უკვე წასულია ხელიდან. სტოლიპინს, პურიშკევიჩს, ევლოდის, ტიმოშკინს და სხვებს ექვი არ აქვთ იმაში, რომ დუმა ხუთ წელიწადს დაუბრკოლებლათ იმუშავებს ქვეყნის საბედნიეროთ და საკეთილდღეოთ.

პროლეტარი. კაი მოგივათ თქვენ, კაი კაცების იმედი გქონებიათ! განა ამ ძალათ მაცნონებმა უნდა შეიყვანონ დატანჯული ხალხი სამოთხეში?! ვის უნახავს, ვის გაუგონია, რომ ჯოჯოხეთის ბნელ ძალებს სამოთხეში მიყავდეს ვინმე! არა, იმათი შავ-ბნელი აზრები, იმათი ხულიგანური პლანები ადრე ჩაიფუშება!.. ამასთან საქმე ხუთი და ათი წელიწადი როდია, საქმე საბოლოო გამარჯვებაა, საბოლოო მიზნის, სოციალიზმის განხორციელებაა. ხალხის ცხოვრებაში ხუთი, ათი და მეტი წელიწადი უმნიშვნელო დროა.

ბურჟუა. მერე რაც იქნება, ჩვენ რა დარდი გვაქვს! ჩვენც თქვენსავით ფანტაზიორები ხომ არ ვართ, რომ რაღაც სულელური იდეით და მიზნით მოვიტყუილოთ თავი!! ეს იდეა თქვენთვის დაგვილოცავს და ჩვენი იდეა კი ჯიბე და ფულია...

პროლეტარი. განა არ ვიცი? მარა საბოლოოთ, ჩემო ბურჟუა, ესეც ვერ გიხსნის, ესეც ტყუილია!..

პროლეტარი.

ორი ნიკო.

ზატარა ნიკომ, ბურჟუას შვილმა,
თფილათ ჩანმულმა თფელზე იტურა
და, რატა იგრძნო ფდნაჲ სიცივე,
თფელ სახლში ბუხარს სწრაფლ მიაშურა.

თფელის ფერფლები ცვიოდა ზეცით,
ნიკო ფანჯრიდან იუურებოდა,
მარა იმაზე რადი იფიჭობდა,
გარეთ რამ ბეჭრა იეინებოდა.

„ზამთარი ყველა დრეს სჯობნება“,
მამას აღბეჭდა ჩაწერინა,
დედამ კი გულში ჩაიკრა ნიკო,
რატომ მიხვთათ,—თან ჩაიციინა.

ვიწრო ქუჩაში, თფელში და ქარში
ღარიბი ნიკო ესეტებოდა;
სად მიდიოდა,—მანც არ იცოდა,
შინს არა ქონდა, თანაც შიოდა.

მის სახეზე კი, ისეც გამსთარსე.
თფელის ფერფლება ჩქარა დნებოდა
და ცივი წყალი, ვით თფელის დვარი,
ნიკოს კისერში ეწვეთებოდა.

„რა ცუდი არი, დმერთო, ზამთარი“.—
ხმა ჩახლეჩილი ძლივს ბუტბუტებდა,
თანაც ტირიდა, ბედს შესწიოდა,
და აგრე ტანჯვით გზას განაგრძობდა.

დედას აღერსი, მამის ნუგეში,
მის არ ასხვოდა და არ იცოდა;
გამთვარ—გამძღარნი, რათ იფიჭებდენ,—
თუ ის მშვიდრი სად ჩაკვდებოდა!...

კვირიდან-კვირამდე.

მესამე „დუმა“. „ნიშადურის“ პოზიციები.
ან ჯარიმა ან ციხე.

გაიხსნა მესამე დუმა, მარა ვაი ამისთანა
გახსნას!.. ნეტაი სულ შეკრულ-შეკოჭილი
ყოფილიყო, თუ ამაზე უკეთესი არ იქნებო-
და!.. ამდენი ხულიგნები თუ სადმე მოიყრი-
და თავს,—ამას ვერ წარმოვიდგენდი, მარა

სამი იენისის კანონმა წარმოუდგენელიც კი
ხორცშესხმულათ გამოგვიქიმა წინ! ასე მოხ-
თა ხულიგნების ერთათ მოგროვება თავრიდის
სასახლეში, მათი მობილიზაცია, მარა ნეტაი
ის მაცოდინა, თუ ვინ იკისრებს იმათ იქიდან
გამოყვანას ანუ ევაკუაციას. პირველი ორი
დუმის მობილიზაცია ხალხმა იკისრა, ხოლო
ევაკუაცია კი მთავრობამ და იგი იყო კიდევ
გააქცია ორივე და, თუ არ გამიწყრებიან ამ
თქმისთვის, ამით ქვეყანაც ქე დააქცია. მესამე
დუმის მობილიზაცია მთავრობამ მოახთინა და
თავისდა სასახელოთ ჩინებულათაც ჩაატარა,
მარა მის ევაკუაციას ანუ, მდებოთ რომ
ვთქვათ, გარეკა-გაქცევას ის ახლა არ ისურ-
ვებს. და რომ ისურვოს, მე კიდევ მეწყინება,
პურიშკევიჩი ნუ მომიკვდება!.. ეს ხუმრობათ
კი არ მიიღოთ, მე გულწრფელათ ვფიცავ
პურიშკევიჩს და სხვა ყველა ხულიგნებს. შარ-
შან ისინი ძალიან დაჩაგრული იყვენ პირველ
ორ დუმაში: საცხა კუთხეში იყო მიკრუნჩხუ-
ლი ორი-სამი ხულიგანი და ისინიც თითქმის
სულ კარში ყავდათ გაგდებული „კრამოლნიკ“
დეპუტატებს!.. მიერიენ, შენ ხარ ჩემი ბატონი,
ამ ორ-სამ კაცს, დაიჯანყეს, წააჯდენ
კისერზე და გამოაცხადეს თავისი შეუზღუდვე-
ლი დიკტატურა!.. ახლა კი სამაგიეროთ ხუ-
ლიგნებით აივსო მთელი დუმა: ცენტრიც,
მარჯვენა და მარცხენა მხარეებიც სულ მათია
და მათი! ხულიგანი აბა რის ხულიგანია, თუ
სამაგიერო არ გადაგიხადა და „თვალი თვა-
ლის წილ და კბილი კბლის წილ“ არ მოგა-
გო?! ამ დევიზით აღფრთოვანებული ხულიგ-
ნები გადმოუბრუნდენ იმ ორ-სამ „კრამოლ-
ნიკებს“, რომლებიც ახლა დუმის კუთხეში
არიან მიმალული, მოაჯდენ ზურგზე და,
ერიპაა, გამართეს აფხაზური მარულა!.. ამბო-
ბენ კარგი სანახავია ყოველივე ესო და მეც
მინდა ამ მოკლე დროში გავემზავრო პეტერ-
ბურგს იმათ პირისპირ სანახავათ. ჩემს ასე-
ლამდის იცოცხლონ და მერე ყამსა და ხო-
ლერასაც გაუქლეტია, მე ის არ ვინაღლო.
ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, რაფა, სა-
მოთხე-ჯოჯოხეთის სანახავათ საიქიოს მიდიან
დაინტერესებული პირები და მე პეტერბურგს
რომ ვერ წაყიდე ჯოჯოხეთის სანახავათ, ეს
სირცხვილიც იქნება. ჯოჯოხეთია აბა რაღაა,

თუ ღმერთი გწამს, აი მესამე დუმა? ხულიგნები ხომ ბნელი და მავნე ძალებია და ასეთი ძალების კრებულს და მათ სადგურს ჯოჯოხეთი რომ არ ვუწოდოთ, სხვა აბა რა სახელი უნდა გამოუნახოთ?! დიახ, ჯოჯოხეთია და მით უფრო მისი ამ ქვეყანას ხილვა, რადგან იმ ქვეყანას, საიქიოს, მე, როგორც უმწიკვლო და უცოდველი, ჯოჯოხეთის ნახვას ვერ ველირსები და უამისოთ კი სამოთხის ნეტარებასაც ვერ დავაფასებ ღირსეულათ.

სამოთხეს კი არა „ნიშადურსაც“ ვერ დავაფასებ უბრალო კაცი ღირსეულათ!.. ხუმრობა საქმე ხომ არაა ისეთი ჟურნალის დაფასება, რომელიც იაფათ ღებულობს და პირიანათ ასრულებს ყოველ-გვარ საქმეებს, მაგალითათ: ნაციონალურ-ეროვნულს, ავტონომიურ - ფედერალურს, პროგრესიულ - რევრესიულს, კომერციულ-იდეიურს, დრამატიულ-კომიკურსა და სხვასა და სხვასა ამდენი მეცნიერება რომ იცოდეს კაცმა და ყველას გაკრიტიკება შეეძლოს, ის უთუოთ გენიოსი თუ არა, მისი ნახევარი მაინც უნდა იყოს და მე კი ნახევარი არა, მეთადეიც არ ვარ. ავიღოთ, თუ გინდა, „ნიშადურის“ უკანასკნელი ნომერი (№ 13), დავათვალიეროთ მისი ცხეკოშკები, მისი პოზიციები. ერთ ადგილას გოკებიანი მაშკა-ლორი უდგას, მეორეზე ცოცხიანი მენაგვე!.. ეს ასეც უნდა იყოს, რადგან რედაქციაში უთუოთ ბევრი წუმბე-ტალახია დამდგარი და მაშკა-ლორიც ხომ ასეთ ადგილებს ეტანება. მენაგვე კი, როგორც ვიცი, ერთიც არ ეყოფა, რადგან ნაგავი აბა რა გასაკვირალია, რომ ბევრი იყოს დაგროვებული ხსენებულ რედაქციაში. რადგან აღნიშნული პოზიციები სტრატეგიული მოსაზრებით ჩვენთვის საჭირო არ არის, ამიტომ ხელ-უხლებლათ ვუტოვებთ პატრონს. გადავდივართ მესამე პოზიციაზე, რომელიც კუქსა და ესდეკებს უჭვრიათ. ეს პოზიცია, მე ვფიქრობ, სისხლის დაუღვრელათაც აიღება, რადგან სუსტათ არის გამაგრებული. რედაქციას, ეტყობა, ნაადრევი სიხარულით—რა მოვიგონე ესაო—გონება არევია და საჯაყი საქმე მოსვლია!.. აუღია და მოუფიქრებლათ პროლეტარის კუქის მაგიერ თავისი

ციხის ადმინისტრაცია.

უფროსი. ტუსადების ზურგზე ჯდამის, გაგვიფინდა აწ კი მოდა!.. ვის შევაჯდეთ ახლა ზურგზე, საუფარედო ჩემო „გოდა“?

თანაშემწე. კლაუნეიკებს დაფუძნათ, რაგონც მოახილ მანებსა და მოვაჯდეთ ამათ ზურგზე, ვან არ მოგვიწინებსა!..

ავტონომიურ - ავტოკეფალურ - ფედერალური კუჭი დაუდგია სამსხვერპლოზე, ხოლო საცეცხლოური კი ჟორდანიასათვის მიუტია ხელში და მას აკმევიებს. კუჭი რომ პროლეტარული არაა,—ეს ცხადია, რადგან ის ტიკივით გაბერილ-გატკიპინებულია და არა გამხმარდაჩუტული. მერე და ამ თქვენს კუქს, თუ იცით, ჟორდანია უკმევს?! ეს თქვენც უნდა გცოდნოდათ, „ნიშადურის“ მკმეველნო, მარა, ხო, ცოდნა რა საჭიროა, როცა უიმისოთაც იოლათ მიღიხართ!...არ ცოდნა არ ცოდვია“ო,—ამბობს ანდაზა, მარა ის როგორ არაა ცოდვა, როცა თავისი თავის და კუქის ამბავიც აღარ იცით!! სხვისგან აღარ გაგიგონიათ მაინც, რომ ფედერალისტები ინდივიდუალისტები არიან და როგორც ასეთებს იმათ ინდივიდუალური კუჭი და ფაშიეი სწამთო, ხოლო ესდეკები-კი ინტერ-ნაციონალისტებეა და, როგორც ასეთებს, კუჭიც ინტერ-ნაციონალური მიაჩნიათო?! ასეა და, თუ არ იცით, ეს რა ჩვენი ბრალია!

არც ისაა ჩვენი ბრალი, ჩვენს რედაქტორს 500 მანეთი ჯარიმა ან ორი თვის ციხე რომ გაუჩინეს, მარა რა გაეწყობა!.. ძველი რეჟიმის დროს, ცხადია, ეს არ დაგვემართებოდა, მარა ახლა ხომ არც ძველია და არც ახალი, ისე რაცხა არეულ-დარეული კანონე-

ბია და ხომ, მოგეხსენებათ, ერთხელ თუ აირია რამე, მერე მისი პატრონის გადარევაც აღარაა შორს. ჩვენს რედაქტორს კი არა, საუკეთესო იურისტებსაც აღარა გავეგებათ რა ახლანდელი ზაკონ-კანონების!.. ან კი რა უნდა გაიგოს კაცმა, როცა ახლანდელი ზაკონი კედლებზე და აფიშების სვეტებზეა გაკრული!.. რა ვუ, მოკლილი ხომ არ ვარ ქუჩა-ქუჩა ვიარო ყოველდღე და სვეტები და კედლები ვათვალიერო აქეთ-იქით—ახალი ზაკონი ხომ არ გამოუკრავენ-მეთქი!.. მერე ეს რათ წაგადგება? თვალ უწვდენელ რუსეთში ყველა ქალაქების ქუჩებს ხომ ვერ დაივლი? და თუ ვერა, მაშინ რუსეთის ზაკონიც აღარ გეცოდინება, რადგან ყოველ ქალაქში საკუთარი კანონმდებელია და თვითოეული მათგანი სულ სხვა-დასხვა ზაკონებს აცხობს!.. მართალია ასეთ ზაკონებს „დროებითი“ ქვია, მარა როგორც დროა განუსაზღვრელი, ისე ეს „დროებითი კანონები“ და ამის გამო დროებით ციხეში უნდა მიბძანდე, დროებით უნდა გადაიხადო, დროებით უნდა გცემონ, დროებით ოჯახი უნდა გადაგიწვან, დროებით საიქიოს

უნდა გავეზავნო მთავრობას და სხვა. რა თქმა უნდა, ეს სესხი და ვალია და მთავრობაც ამას ყველას გადაიხთის, როცა „დროებითი კანონები“ გაუქმდება, მარა, ვაი, რომ საიქიოდან „ოტპუსკი“ არ მოგვცენ და ამ ვალების გასანაღდებლათ აღარ გამოგვიშვან!.. იქიდან თუ არ გამოგვიშვებენ, აქედან ხომ მაინც გზა ხსნილია ციხისკენ და ჩვენი რედაქტორიც გემშვიდობებათ ორი თვით...

გ ა მ ო ც ა ნ ა

(ბურულებისთვის)

წერილი მაქვს დაწერილი
 გასაგზავნათ ჯოჯოხეთში,
 თუ ღმერთი გწამთ, იქნებ ნახოთ
 მიმავალი ამ ორ დღეში.

მიკიტნების ჩივილი.

სოჯიერთმა მიკიტანმა
 გაგვიტყვა უკვლას შირი...
 ხაზინის დოკუიტი
 აღარა დინს ჰრცა ხირი!..

ბიჭ-ბუჭების ჯიუტობამ
 დაგვატყვა გასაჭირი,
 დაგვღუპეს და დაგვანედეს,
 დაგვერიეს, როგორც ქირი!..

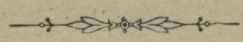
პ რ ო ვ ი ნ ც ი ა.

ს. საჭილაგო. „ეკალი რომ ძალიან იზხელიტებოდა, — კი ვიცოდი, მარა თუ ასე გამწარებდა ზოგიერთებს, — არ მეგონა. ალბათ იქ ეჩხელიტება კაცს, სადაც მეტ ტკივილს აგრძნობიებს. თუ ეს ასე არ იყოს, როგორ მოხთა, რომ ამას წინეთ „ეკალი“ (№4) ნახსენები „პრიგოვორი“, ყუთიდგან ამომძვრალა და პლატფორმისკენ გაქცეულა, მარა გზაზე დაბრუნებულა, თუ „ოლლურის“ სათამაშოთ, — არ ვიცი — ერთ სამიკიტნოში კი ამოუყვია თავი!.. ვნახოთ ვინ გამოჩნდება ისეთი გულ-კეთილი, რომ ამ საცოდავს თავის გზაზე დააყენებს და ვირ-თაგვებს საქმელათ არ გახდის.

ტვინის ოსტატი, მამა პედაგოგი და მისთანებიც ძალიან ფუტხუნებენ თურმე, ცდილობენ ამოძრონ ნატკენ ადგილიდან ეკალის წვერი და თან სასტიკათ დამძებენ: ზოგი ხის წვერებზე მათვალეირებს, ზოგი სორობებში იჭვრიტება — იქნება მოვნახოთ სადმე ის შეჩვენებული „ქოტიო“, სხვების რა მოგახსენო და ერთმა ორ ფეხა რქიანმა თუ მომნახა, — ნამდვილათ წამომიგებს რქის წვერზე! სულ „ხიი, მოში“ რომ უძახო, მაინც ვერ დააწყნარებ! მომნახავს კიდევ, — მე გეტყვი მეძებრები არ არიან ჩვენში, თუ?!. მთავრობიდან არც ჩვენ ვართ უყურადღებოთ დატოვებული და რვა ინგუში სტრაჟნიკი გვყავს „მცველათ“ მოცემული, რომელთა უფროსათ დანიშნულია ყვეინია (სპარსეთის ყვენი კი არა, გვართ ყვეინია გახლავთ, გურიისი ნამაჰასახლისარი)!.. დიახ, ცუდათ იყო ჩემი საქმე, შევატყე და კიდევ მოვქუსლე აქიდან: „ძმო“ „ძმოს“ ძახილით გავყევი ს. ცილორისკენ, გზათ ბანკის მამულში გავიარე. გახურებული რთველია. სასიამოვნო სანახავია ყელამდის წყალში მცურავი გლეხები თავიანთი ქალ — ბალებით! ამ ნოემბრის სიცივეში სულ კრიმანჭულს გაჰკვივიან და ისე მკიან სიმინდს! ან კი რატომ არ იძლეობენ, ვერ ჩაყრიან უხვათ სასიმინდში თუ? დიახ, სასიამოვნო სანახავია, მარა მე მაინც რაღაც უსიამოვნება ვიგრძენი და თან ამ დროს თოფის ხმა გავიგონე. ვიცოდი, გლეხების „ნაშრომის დასაცველათ“, სტრაჟნიკები იყვენ გამოწვეული და ვიფიქრე უთუოთ ერთ მსუქან

ლორს გააგორებდენ იქ და იქნება ცოტა სამწვადე მეც მერგოს მეთქი. მივედი, მარა ღორის ნაცვლათ უშველებელი მაკე ძროხა ვნახე გაგორებული. „ჩვენში თუ ღორების ტერორისტები გვყავს, აქ ხომ ძროხების ტერორისტები უკლიათ“ — მეთქი, — ვიფიქრე. ერთი „ძმო“ აქაც დავიძახე და გავყევი აბაშისკენ, მივიღივარ, მარა, ვაი, ამისთანა წასვლას: იუ სადმე შემხვთა ნიკოლაიშვილი სტრაჟნიკი, ჯერ გამძარცვავს და მერე კიდევ მომკლავს, როგორც ეს უყო საბრალო, ყოვლად უდანაშაულო მელიას...

ქოტი.

* * *

სოფელმა დღეს მე ჯღარ მიმიღო, ჯღალთს შეძახის დიდი, ზატარა...
 ნეტავი დედას არ გაფხენადი და ქვეყანაზე არც კი შეაძა,
 ან ნეტავ, მშობელს ეს ჩემი თავი თითონ მოკვდა და დაქმნას...
 უკვდას ვინჩუვდი, სუკუვდას, ოდონდ ეს შავ-ბნელი დღე კი არ მენას...
 ახლა ეღვიძებს ჩემში სინდისი, გრძნობა, გონება მთლათ მიხლდებს; ვატეობ დიხსი ვარ ხლხის რისხვისა, ჩემი ცოდვები არ მავიწყდება.
 მასხოვს, ოხ, მასხოვს, მეტ სხვებთან ერთათ რაც სოფელსა ვარბუვდი, ვწავდი, ეგზეკუციით ჩაუენებუდი, ძმებისთვის ტუვიას არა ვზოგავდი...
 უმწეო ხლხის მუდარას, სვეწნას უურს არ ვუგდებდი შეუგნებუდი; მზათ ვიყავ უკვდას ამეგო ხიშტზე... დმერთათ მიმანხლდა მე პრძანებუდი!.
 ასე ვცნოვრობდი, ვიდრე ოთხ წელსა შევასრულებდი, გავატარებდი; მონა-მონჩილსა უფროსებისას — თავიც მომქონდა და ვამეობდი.
 შესრულდა ვადაც სამსახურისა, მე სიხარულით ცას ვაწევიდი; მიხლდაც მაღე სოფელში მისვლას, რომ ღარბი ოჯახს მივშეგუებოდი.
 დღეს კი სოფელმა ჯღარ მიმიღო, ჯღალთს შეძახის დიდი, ზატარა...

ნეტავი დედას ან გაჰყენოდი
 და ქვეყანაზე ანც კი მეაწა...
 ან ნეტავ, მშობელს ეს ჩემი თავი
 თითონ მოეკლა და დაეძაწა...
 ყველას ვაჩხუვდი, სუეველას, ოდონდ
 ეს შავ-ბნელი დღე კი ან მენახა...

ქნარი.

ს ს ვ ა და ს ს ვ ა ა დ გ ი ლ ე ბ შ ი .

„მელას რაც აგონდებოდა, ის ეზმანე-
 ბოდა“ო,—ამბობს ხალხური ანდაზა. მელიას
 ხომ გურიაში მყოფ სტრატეგიკებსავით ქათამ-
 ბატ-ინდოურების მეტი არაფერი აგონდება,
 მე კი სხვა ბევრ რამეზეც ვოცნებობ. ოცნება
 ხომ ტელეგრაფზე უსწრაფესია და მეც ამ
 ოცნების წყალობით თვალის დახამხამებაში
 პეტერბურგში გაჰყენდი. შევედი თავრიდის
 სასახლეში. მინდოდა ჩემი თვალით მენახა
 მესამე ღუმის შედგენილობა, მისი საქმიანობა.
 სწორეთ იმ დროს დამირჩა მისვლა, როცა
 ხალხის წარმომადგენლები საერო ჰიმნს და
 „მრავალჟამიერს“ გალობდნენ. გალობა რომ
 გაათავეს, „ურას“ს ძახილი დაიწყეს. ჩემ გან-
 ცვიფრებას საზღვარი არ ქონდა. ვფიქრობდი:
 ნუ თუ მრავალ-ტანჯული რუსეთის ხალხის
 გულის-თქმა „მრავალ-ჟამიერ“ და „ურას“ს
 ძახილში გამოიხატება მეთქი. მარა მომაგონდა
 სამი ივნისი, სხვა და სხვა განმარტებები,
 „არჩევნების თავისუფლება“, ზოგიერთი პარ-
 ტიების ტაქტიკა და მეც გული დავიმწვიდე.
 ვიფიქრე „მრავალ-ჟამიერ“ და „ურას“ ყველა
 ყაზარმებში გავეგონებ, ამისთვის აქ რათ
 მოვდიოდი მეთქი. დაეტოვე თავრიდის სასახ-
 ლე და ნევის-პროსპექტისკენ გავექანე. მდი-
 ნარე ნევის ნაპირათ გამწკრივებული იყო
 ოციოდე სწორეთ ისეთი სკამები, როგორიც
 ღუმის ზალაში ვნახე, სკამებიდან ლაპარაკიც
 მომესმა. წარმოიდგინეთ ჩემი განცვიფრება,
 როცა ამ ყინვიან ქარში, მდინარეს პირათ
 მოსაუბრენი დებუტატები აღმოჩნდნენ, მათ
 შორის—ორიოდე ნაცნობიც. ვიკითხე მიზეზი,
 მათი სხვა დებუტატებიდან ასეთი დაშორების,—
 რაზედაც ერთმა შემდეგი მიპასუხა: წინათ,
 რომ შემარცხენეთ წოდებულნი იხდნენ, ახლა

ის ადგილი პურიშკევიჩი-ბობრინსკებს ხვდაო,
 ჩვენ-კი ამისდა მიხედვით მარცხნივ, აქ შეგხვდა
 სხლომების გამართვაო. მეორემ ეს დაშორება
 სულ სხვა გვართ ამიხსნა: ახლა თავრიდის
 სასახლეში,—თქვა მან, გალობის სეზონია გა-
 მართული; როცა გალობენ არაყის სუნიც
 დგას, (ეს მეც შევამჩნიე,) ჩვენ კი არცგალო-
 ბა ვიცით, არაყის სუნიც ძლიერ გვეჯაკრება.
 როცა ეს სეზონი გათავდება, ჩვენ კვლავ
 იქ დავბრუნდებით და ძველებურათ თავხარს
 დავცემთ მემარჯვენეებს და ბიუროკრატებსო.

ოცნების წყალობით მალე სოხუმში გავ-
 ჩნდი. პირველათ რომ ქალაქში შევედი მე
 კიდევ ნევის პროსპექტზე მეგონა ჩემი თავი.
 შვენიერი ნავთ-სადგური, ქუჩა ასულტით
 მოგებული, კარგათ განათებული, კარგი სას-
 ტუმრო და ყველაფერი. მარა, გავსცილდი თუ
 არა პირველ ქუჩას, წუმბეში ამოვისვარე.
 გარეგანი სილამაზე და შიგნით სიჩათლაზე
 ქალაქების, ჩვენ დროში ხომ საზოგადო სენია,
 რაშიაც პირველობა ამ მხრივ სოხუმს ეკუთვ-
 ნის,—ამიტომ აღარც გამკვირებია. ჩემი ყუ-
 რადლება პოლიციელმა აქვსენტი კინწურაშ-
 ვილმა მიიპყრო, მას გვერდში ედგა ორიოდე
 ყოფილი ჯიბგირები, რომლებიც თავისუფლე-
 ბის ხანაში ხალხს ემუდარებოდნენ: გვაპატიეთ,
 შემდეგ აღარ ჩავიდნეთო. ახლა კი ძველ
 ხელობასთან ერთათ პოლიციის „სამსახურიც“
 დაიწყეს აქვსენტის ხელმძღვანელობით.

სოხუმიდან ნაცნობ გურიას ვესტუმრე.
 იქ მასიური კრება გაემართათ, სადაც მთელი
 გურიის მცხოვრებთ ქალიან კაცინა თავი
 მოეყარათ და უფროსის მიერ გამოცემულ
 ახალ განკარგულებაზე მსჯელობდნენ. ჩემი ყუ-
 რადლება ერთმა ახალგაზდა ორატორმა მი-
 იპყრო. ამხანაგებო,—დაიწყო მან,—როგორც
 იცით, ახალი განკარგულება გვავალებს ტი-
 რილ-ქორწილზე პოლიციელების მოწვევას,
 რის გამო ქორწინება ერთი ორათ ძვირათ
 დაჯდება. ეს კიდევ არაფერი, მათი დასწრე-
 ბით ათასნაირი დამცირება და შეურაცყოფა
 რომ არ მოგველოდეს. ყველა ამის თავიდან
 ასაცილებლად, ჩემი აზრით, უმჯობესი იქნება
 მივმართოთ ხიდისთაურ ქორწინებას, რუსები,
 რომ „გრაჟდანსკი ბრაკს“ ექაჩიან. ამით თავი-
 დან ავიცილებთ: პოლიციელებისგან დამცი-

რებას, ხუცებისგან გაყვლიფას და უზომო ხარჯსაც. ჩემი წინადადებაა: ვისაც ვინ მოეწონება, ხელი მკლავში და პირდაპირ სახლში. ახალგაზრდას პასუხი გასცა ერთმა მოხუცმა: ხიდისთაურ ქორწინებას პრინციპიალურათ არც მე ვყოფ ვარს—ამით რომ საქმეს ვუშველიდეთ. მარა ეს პრაქტიკულათ განუხორციელებელია, ერთი იმატომ, რომ ჩვენში უმზითვოთ ქალი არავის მიყავს, მზითვები კი არ შეგვიძლია მივცეთ, თუ ქორწილი არ გავმართეთ და საზოგადოება არ მოვიწვიეთ. ამასაც რომ თავი დავანებოთ, ჩვენებურ ჯაშუშებს არაფერი არ გამოეპარებათ და როცა ისინი გაიგებენ, რომ ხიდისთაურ წესით ქალი მოგიყვანია, მეფე დედოფალს ციხეში ატყუცივიებენ თავს. ყველა ამ მოსაზრებით, წინადადებას ვიძლევი ეთხოვოს მთავრობას: თუ პოლიციელების დასწრება აუცილებელია, იმ შემთხვევაში გამოგზავნოს დაუღლული პოლიციელები. სხვათა შორის ილაპარაკა შანტაჟისტ-ექსპროპრიატორ-ანარხისტ-რევოლიუციონერმა. ის ამბობდა: ყველა ჩვენს მოქმედებაში ვერ გავირევთ პოლიციელებსო. ხალხმა მას სიტყვა არ დაასრულებია. დიდი ხმის უმრავლესობით გავიდა მოხუცის წინადადება.

ნავი.

„უშაქის მათრახს“*)

მიბაძვის მიბაძვა
(საკუთარ ხელზე).

ჯოჯოხეთის მამხალაყ,
რასე მოგიწყენია?
ღანძღვა-განებაში სომ
შირველობა შენია!!

იბებ ვინმე კაბედა,
ცუდათ მოგიხსენია?
მერე ამას რას დარდობ,
„ეშმაკი“ ხომ შენია!!

„ეშმაკის“ „იუმორი“
შენი დამაშენია,

სუ ყველა რომ გაღანდა,—
ანგინ გადაჩენია!!

მამ რას დარდობ, მამხალაყ,
ტკბილათ განვლუე დღენია!!
ეს „ეშმაკი“ მასხარა
შენთვის ხომ ბრძენია!!

ყველამ იცის, მამხალაყ,
რომ ანაფრის გრცხვენია,
შენ სხვას ანაფრის დასდევ,
ფულები თუ შენია!!

ჯოჯოხეთის მამხალაყ,
უშნათ კბილებ-ხრჭენია,
ფულები რომ მოგაკლდა,
მით მოგაკლდა გენია?!

შენი სუელაობათა
ცხვირში ძმარც კდენია?
ეს „ეშმაკის“ ბრდაც,
როგორც ამბობს „ბენია“.

ოღრახინი.

რუსეთი

(ჟურნალ-გაზეთებიდან.)

პეტერბურგელ „პაგრომიკებს“ შავი დღე დადგომიათ: თურმე ეს რამოდენიმე ხანია არაყი საყოფათ ვეღარ გადაუყლუნწათ, როგორც დაჩვეული იყვენ პოგრომების დროს. ამიტომ იმათ დასათრობათ „რუსთა კავშირს“ რვაასი მანათი გადაუღვია.

პეტერბურგელ „პაგრომიკებს“, თუ რამდენიმე თვეა არაყი გემო არ უნახავთ, სამაგიეროთ ორლოვის გუბერნიის „პოგრომშიკებს“ 9 თვეში მთელი „მონოპოლია“ გადუშუშხავთ. სატახტო გაზეთები გადმოგვეცემენ, რომ ორლოვის გუბერნიის გლენებმა 9 თვეში — 8 მილიონი — 821 ათას — 108 მანეთის „ოტკა“ გადაუშუშესო; თვეობით რომ ვიანგარიშოთ, ერთ თვეში 913 ათას 456 მან. და 44 კაპ. გამოდის. მოდი და ამას იქით თქვი, რომ რუსეთის ხალხი მშვიერ-მწყურვალე არისო.

*) ამ ლექს რედაქცია არ ბეჭდავდა, მარა ვერძო პირთა სურვილს დადვა პატივი.

რედ.

პურიშკევიჩი თურმე ისე დაუტკუიანებია დუბროვინის ცემას, რომ ახლა გულზე ხელ დადებული საჯაროთ აცხადებს გაზეთ „რეჩ-ში“: „ღმერთი, რჯული, მე ხულიგანი ვარ, კონსტიტუციისა არაფერი მწამს და არ ვეკუთვნი იმ 6 მილიონ რუსეთის ებრაელებს, რომელთაც თვითმპყრობელობის გაუქმება სურთო“.

ეს მესამე ღუმა რომ ხულიგანურია, ამას თვითონ ხულიგნებიც აღარ ფარავენ და სიხარულით ცასა წვდებიან. მოსკოვის ერობათა სიეზდის თავმჯდომარეს ისე გახარებია პურიშკევიჩ-დორეს-მაკაროვ-ველოლის ამორჩევა, რომ ორი კადეტისთვის ირონიულათ უკიხაეს: „რა ქენით, მირაბოებო? ხომ დამარცხდით?!.. ახლა ჩვენი ხულიგნები 300 კაცზე მეტია ღუმაში და მთელ რუსეთის იმპერიას — მთელი ხუთი წლის განმავლობაში გინდ აღმაგადავატრიალებთ, გინდ დაღმაო“.

ჯოჯოხეთს ერთი მუგუხალა აკლდა და ისიც შიგ შესჩხირესო, რომ იტყვიან, სწორეთ ისეა დღეს რუსეთში საქმე. როგორც ჩანს, აწ არსებულ რუსთა კავშირებს ვერ მოუწესრიგებიათ საქმეები და ახალი პარტია მოუჩმახავთ, — სახელდობრ: „ველიკორუსსკი ნაციონალური პარტია“, რომელიც მიზნათ ისახავს — უშიწო გლეხების სიმშლით ამოქლეტას, ხაზინის გამდიდრებას გლეხების მიწის წართმევით, 24 საათის სამუშაო დროს, ურიების პირუტყვებათ გადაქცევას, პოლონელების გარუსებას და ქართველების მოსპობას. — ეს დიადი საშვილიშვილო საქმის გაძლოლა უკისრნიათ — საზონოვს, მელნიკოვს, სუვორინს — მაგას და სახელმწიფო საბჭოს წევრებს — რუსლოვსკის და სერგეევსკის.

ერთი ოკტომბრისტისათვის უკითხავთ პეტერბურგში: „რატომ მაკლაკოვი არ ამოარჩიეთ ღუმის თავმჯდომარის ამხანაგათო“? ოკტომბრისტს თავი მოუქეკია და უპასუხნია: „ეს საქმე კადეტებმა დაგვმართეს, მათ თვითონვე გაამავეს თავიანთი კანდიდატი, რომ ჩვენს უბედურობას, ჩვენი თვალთ გვაცქერიონ და მთელს ქვეყანას ამცნონ ჩვენი უმეცრება და უვიცობაო.“

ეს კიდევ არაფერი, რაც ბათომელ დეპუტატ თ-დ შერვაშიძეს გაუცხადებია. როცა მისთვის უკითხავთ: „რა პარტიას ეკუთვნიო?“ შერვაშიძეს წვერზე ხელი ჩამოუსვია და თა-

მამათ უპასუხნია: „რუსეთში არც ერთი პარტია კეკუაში არ მომდის და არ ვიცი ვის მივეკედლო ხალხსა თუ მთავრობასო“.

კრუშევანს შემოუთვლია პურიშკევიჩისათვის: „გამხნევედი, ამხანაგო, მეც ამ დღეებში ღუმაში გვერდს დაგიშვენებ. ისევ მკვდრების სული აცხონა ღმერთმა, თორემ ცოცხლები მეწყერსაც წაულიაო. ამ დღეებში ჩვენი ბესარაბიის დეპუტატმა შმიტოვმა შენი ქირი წაიღო და იმის მაგიერ მე მოვალ ღუმაშიო.“

რუსეთში რომ ყველაფერი უკუღმა ტრილობს ეს ყველამ იცის, მარა ამისი ერთი მაგალითი მოვიყვანოთ. ეკატერინის რკინის გზის არტელშიჩეებს სმირნოვსა და ლევაჩოვს 39-ათასი მანეთი შეუქამიათ გამგეობისა და გზის ადმინისტრაცია კი ქალებსა დვენის: ამ დღეებში გამოუცხადებიათ, რომ ეკატერინის რკინის გზაზე არც ერთი ქალი არ მიიღოთ სამსახურშიო.

ქ-ნი მარია კობახიძის ასულის წერილის გამო.

„ბ-ნო რედაქტორო!

ნება მიბოძეთ თქვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით უღრმესი გულისწყრომა გამოუცხადო ქუთაისის ერთ კორესპონდენტთაგანს, რომელმაც ამას წინეთ ყოველკვირულ ჟურნალ „ეკლის“ ახალ ამბავში კორიკნობითა და საზიხლარი ცილის-წამებით სადგე წერილი მოათავსა ჩემს შესახებ. მე მწამს სამართლიანი, იდეური, საპატიო მიზეზთაგან გამოწვეული იუმორი, მაგრამ რაც შეეხება ბ-ნ კორესპონდენტის „იუმორს“ (თუ შეიძლება ასე ვუწოდოთ მის უკბილო დაცინვას), არ შემიძლია არ მოვაგონო მის ავტორს ერთი მახვილ-გონიერი თქმულება: „ХОТѢТЬ СОСТРИТЬ, НО“... დიან, ბ-ნო კორესპონდენტო, როგორც ვატყობ არც თქვენ მიერ გახსნილი ლაბორატორია (ხაზი რედაქციისა) ყოფილა ღირს შესანიშნავი, რადგანაც მხოლოდ უთავბოლო ჯღაბნა და ტაკიმასხარაობა შესძლებიათ იქაურ პროფესორებს.

დასასრულ გთხოვთ პირბადე აიხადოთ და გვაცნობოთ თქვენი ნამდვილი ვინაობა.

მ. ს. კობახიძე

აი ეს წერილი მიიღო ჩვენმა რედაქციამ ქ-ნი მარია **ბობახიძისაგან**, იმ შენიშვნის საბასუბოთ, რაც ჩვენ „ეკალის“ მეოთხე ნომერში გვქონდა მოთავსებული ბებია ქალის ქ-ნი **მარია კობახიძის** ასულის შესახებ. ჩვენ გვეგონა, რომ ეს ყალბი წერილი იყო, რადგან **მარია ბობახიძე** აწერდა ხელს და არა **მარია კობახიძე**, და ამისთვის უკანასკნელის საყურადღებოთ „ეკალის“ მე 6 ნომერში გამოვაცხადეთ იმ მოსაზრებით, რომ ქ-ნი კობახიძის ასული, თუ მართლა მას არ ეკუთვნის წერილი, გავგავებივსო.

დღემდის მისგან არაფერი ცნობა მოგვსვლია*) და ამიტომ ვბეჭდავთ უცვლელათ აღნიშნულ წერილს ხელის მომწერელის მარია ბობახიძის ფაქსიმილეთი და ზედ ურთავთ ჩვენს შეკითხვებსაც, რომელნიც განსვენებული არშაკ ვარნაზიანცის ნაცნობთა და ამხანაგთა საყურადღებოთ მიგვაჩნია.

„ეკალის“ მე 4 № ში ბებია ქალი **მარია კობახიძის** ასულის შესახებ მოთავსებული იყო შემდეგი: „ქუთაისიდან გვწერენ, რომ მარია კობახიძემ ქუთაისში შეენიერი ლაბარატორია გახსნა, სადაც ხინის სახით სხვადა-სხვა საწამლავეებს ამზადებსო, პირველად მან ასეთი წამლის ზედგავლენა ფოთში სცადა და თავის სარტფო 15 წამში წუთისოფელს გამოასალმა“

ეს შენიშვნა გამოიწვია იმ გარემოებამ, რომ ქ-ნი მარია კობახიძის ასულს ბრალდება გახეთი „სინათლის“ რედაქტორათ ნამყოფის არშაკ ვარნაზიანცის მოწამელა ქ. ფოთში.

მოსალოდნელი იყო, რომ ის ასეთი ბრა-

*) ეს წერილი აწყობილი გვქონდა, რომ ქ. **მარია კობახიძის** ასულისაგან ამ თვის 15 მოგვივიდა დეპეშა: „Прошу не печатать мое письмо, посланное 7 ноября. Акушерка Мария Кобахидзе (გოხვოთ არ დაბეჭდოთ ჩემი წერილი, 7 ნოემბერს გამოგზავნილი. ბებია ქალი მარია კობახიძე. აქედან აშკარაა, რომ ჩვენი ეჭვი მისი გვარის შესახებ უხაფუძელო გამოდგა და ზემოთ მოყვანილი წერილი ეკუთვნის ქ. კობახიძეს და არა ბობახიძეს. თუ რათ დასჭირდა ქ. კობახიძეს დეპეშის გამოგზავნა, ეს თავისთავათ ცხადია და ბანმარტება მეტია. ჩვენ ვერ ვასრულებთ ქ-ნი კობახიძის ასულის თხოვნას, რადგან ეს ჩვენი ზნეობრივი მოვალეობის წინააღმდეგი იქნებოდა.“

მიმინო.

ლდების წინააღმდეგ რამე სერიოზულ პასუხს გამოგზავნიდა თავის გასამართლებლათ, მარა ამის მაგივრათ ქ-ნი **მარია კობახიძის** ასული უშნო ოხუნჯობას გაყოლია და სიტყვის ბანზე ადგება მოუნდომებია.

მისი ასეთი სურვილის მიუხედავათ, ის მაინც ვარდება ხაფანგში, როცა ამბობს თავის წერილში: „**არც თქვენ მიერ გახსნილი ლაბარატორია ყოფილა ღირს შესანიშნავი**“ და სხვა. აქედან ცხადია, მარია კობახიძის ასული, არ ყოფს ვარს, რომ მას მართლა საწამლავეის ლაბარატორია ქონებია გახსნილი; ის მხოლოთ გვიკიჟინებს, რომ თქვენს ლაბარატორიას ჩემი ჯობიაო. ამაზე ჩვენ აღარ შევედავებით ქ-ნ **კობახიძის** ასულს, მარა დავძენთ, რომ მისი გახსნილი ლაბარატორია საწამლავეს ამზადებს, ხოლო ჩვენი ანალიზს უკეთებს იქ მომზადებულ საწამლავეებს და ააშკარავებს მათ მომზადებელს. ამ განზრახვების შემდეგ გადავიდეთ პირდაპირ შეკითხვებზე და ფაქტებზე.

განსვენებული არშაკ ვარნაზიანცი („ცაფფცას ზანგი“), რომლის სიკვდილსაც თქვენ გაბრალებენ, როგორც ჩემი გულითადი მეგობარი და ამხანაგი, უკანასკნელ დროს არაფერს მიმალოვდა და თქვენი ქცევით განაწვალეებ-განატანჯი ხშირათ მომმართავდა ამხანაგური რჩევისათვის. არ მიმალოვდა თვით თქვენს წერილებს, თქვენს მოქმედებასაც კი და სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილი ყველგან ეძებდა თქვენი დავიწყების მიზეზს, როდესაც ხუთ წერილზე—ერთის პასუხის **ღირსსაც** იშვიათათ გახდილით მას.

მაშ, დავყვით ქვეით—მის ნალაპარაკეის ჩემთან და თქვენს საქციელს:

- 1) მართალია თუ არა ის, რომ ამ შვიდაწლის წინეთ თქვენ არშაკ ვარნაზიანცი გაიცანით ქ. ქუთაისში ძმ. გოკიელოვეების ძალაზიაში, სადაც თქვენ ორივე ერთათ მსახურებდით? 2) მართალია თუ არა ის, რომ, როდესაც ის იძულებული შეიქნა ქუთაისიდან წამოსულიყო და თფილისში დამდგარიყო „მირის“ თამბაქოს ქარხანაში მუშების მეთვალყურეთ, თქვენ წერილებს უგზავნიდით, რომ უმისოთ ცხოვრება არ შეგეძლოთ და ეხვეწებოდით თფილისში ჩამოეყვანეთ? 3) მართალია

თუ არა ისიც, რომ განსვენებული ისე მოხიბლა თქვენმა წერილებმა და სიყვარულის გამოცხადებამ, რომ ის იძულებული შეიქნა ჩამოეყვანეთ თფილისში, მიეხარებოდა საბებიო ინსტიტუტში და თავის ხარჯით გამოეხარდეთ, და დღესაც იმისი წყალობით გეჭიროსთ თქვენ ეგ ადგილი ქუთაისში? 4) მართალია თუ არა ის, რომ თქვენ მისი დედის და ძმის ოჯახში, ისე გრძნობდით თავს, როგორც საკუთარ დედმამასთან და თქვენი მომავალი საქმრო „არშაკ“ ისე გივლიდათ, როგორც თავის საკუთარ არსებას და ხშირათ ერთათ მარტონი ყოფილიყავით ცალკე ოთახში მთელი ღამეობით? 5) მართალია ისიც თუ არა, რომ, მიუხედავად ერთათ ყოფნისა, იმას (არშაკს) არ მიეცეს თავის თავისთვის ნება, რაიმე შეურაცყოფა მიეყენებოდა თქვენთვის, გარდა დამპური ხვევნა-კოცნისა, ალერსისა და თაფლივით ენის ლოკვისა? 6) გახსოვთ თუ არა იმ წერილების შინაარსი, რომლებსაც თქვენ უგზავნიდით არშაკს ქუთაისიდან კურსის დამთავრების შემდეგ, სადაც მხოლოდ და მხოლოდ სთხოვდით არ ელაღატნა თქვენთვის და გულიდან არ ამოერეცხეთ? 7) მართალია თუ არა ის, რომ არშაკს, რომ წერილი დაეგვიანებია თქვენთვის, თქვენ თვითონ მოდიოდით ქუთაისიდან მის სანახავათ თფილისში? 8) მართალია თუ არა ისიც, რომ, როდესაც თქვენ გაიცანით ქუთაისში ერთი სამხედრო პირი, რომლის ვინაობასაც მე აქ არ გამოვამჟღავნებ საჭირო დრომდე, სულით და გულით თანაუგრძნობდით მას, ეალერსებოდით მას ღამ-ღამეობით თქვენსავე დერეფანში და მოიწადინეთ არშაკს უბედურებით მისთვის ბედნიერება მიგენიჭებიათ? 9) და თუ ეს ასე არ იყო, მაშ რათ დაგჭირდათ მელობა, როდესაც თქვენ მას, არშაკს, უკანასკნელათ შეფიცეთ ერთგულება და მოთხოვეთ ყველა თქვენ მიერ მოწერილი წერილების უკან დაბრუნება, რომ წერილობითი საბუთი არა დარჩენილარა, და, როდესაც მან გულუბრყვილოდ დაგვიჯერათ და წერილები ამ რამდენისამე თვის წინეთ ჩამოგიტანათ ქუთაისში, ყველა ცეცხლს მიეცით და სამუდამოთ მოსპვით თქვენი სიყვარულის გზაკვალი? 10) მართალია თუ არა, რომ ამ წერილების

მოსპობას უძლოდა წინ ის წინადადება, რომლითაც თქვენ დაპირდით პარიჟში წასვლას და იქ ერთათ ცხოვრებას, რა მიზეზითაც უკანასკნელ დროს არშაკამ ფრანგული ენის შესწავლას მიყო ხელი და მშვიდრით ეწაფებოდა, რომ ამ შემოდგომაზე ერთათ წასულიყავით პარიჟში? 11) მართალია თუ არა, როდესაც განსვენებულმა არშაკამ თქვენ ხუმრობით მოგწერათ, რომ ცოლს ვირთავო, თქვენ რიონში დახრჩობას ლამობდით და გულისწყრომით სავსე წერილი მოსწერეთ, სადაც თქვენ აღარა გჯეროდათ არაფერი: არც სინიდისი, არც რწმენა ხალხისადმი, არც სიყვარული, არც სხვა რამე, იმ დროს, როდესაც თქვენი „ზანგი, ოხ! ზანგი, ზანგი, ზანგი!.. (ტერმინი თქვენია) გლაღატობდათ და თქვენ სიყვარულს ვილაცის სავაჭრო ღუქანზე სცვლიდა. 12) მართალია თუ არა, რომ ყოველ წერილში ერთსა და იმავეს იმეორებდით: „მარად შენი ცაფციკო, მაშიკო, სულიკო, კობიკო, ზანგუჰი“ და სხვა? 13) თუ გნებავთ, ყველა ამაებს დავანებოთ თავი, მარა ერთი ეს მიბრძანეთ: ვინ იყო ის ორი ქალი, რომელიც ოჩენჩირიდან ფოთში გამოყვა „ცაფცას ზანგს“ — არშაკს, დაალეგინა ხინის სახით რაღაცა საწამლავი, თვითონ გაქრა და არშაკა თხუთმეტი წუთის შემდეგ წუთის სოფელს გამოასალმა? 14) ის რომელი სასტუმრო იყო, როდესაც არშაკა ამოდიოდა ქუთაისში დაგვიბარებდათ სალაპარაკოთ, სადაც ენის წუწვნით კვლავ ცოლობას პირდებოდით? 15) ის რა დროს იყო, როდესაც დედა თქვენმა თქვენ სახლში უარი გამოუცხადა არშაკს, რომ ჩემ ქალიშვილს თქვენ, როგორც სომეხს, ვერ მოგათხოვებო? იმ დროს თქვენ დედი თქვენის წყრომის ასაცილებლათ და-ძმობა გამოუცხადეთ, რამაც თავხარი დასცა არშაკს და შემდეგ ისევ ცოლობა აღუთქვიათ? 16) თუ გნებავთ ამაებსაც თავი დავანებოთ, მხოლოდ ერთი ეს მიბრძანეთ: იმ დროს როდესაც თქვენი გულის სატრფოს კუბოს აუარებელი ხალხი მისდევდა უკანასკნელათ პატივის მისაცემათ, — განურჩევლათ სარწმუნოებისა, როდესაც მის საფლავზე იღვროდა თათარ-სომეხთა-რუს ქართველთა-ურიათა ცრემლი და კუბოს ათასგვარი წითელი ლენტებიანი გვირგვინები ამკობდა

შესატყუარი წარწერებით: სად იყავით თქვენ? სად იყო თქვენი გვირგვინი? რათ არ შეუერთდა ხალხის ნაკადულს თქვენი ცრემლიც? რად არ ეცით უკანასკნელი პატივი იმ კაცს, რომელმაც მთელი თავისი სიცოცხლე შემოგწირათ თქვენ, მთელი თავისი არსება თქვენ შემოგავლოთ თავს? სად იყო მაშინ ის „ცაფციკო, მაშიკო, სუელიკო, კობიკო, ხანგუპი“, სად?! ნუ თუ ამ აღამიანს არ უნდა ეტირნა თავისი სატრფო, რომელიც, შვიდ წელიწადს ეყმო და ემონა?! 17) თუ თქვენ თქვენ თავს დამნაშავეთ არ რაცხდით; რატომ არ გამოცხადდით იმ დროს, როდესაც თქვენ სახელს - წყევლა-კრულვით იხსენიებდა მთელი ამოდენა ხალხი, რომელიც განსვენებულს გარს შემოხვეოდა საფლავზე? როდესაც თქვენ სურათი ხელიდან ხელში ზიზღით და თურთხით ივსებოდა? — რატომ არ წადექით და არ იმართლეთ თავი? რატომ?! და დასასრულურ ერთი ეს მიბძანეთ, რათ სთხოვეთ ჩვენს კორესპონდენტს, რომ პირბადე აიხადოს, როდესაც თქვენ თითონ უნდა აიხადოთ პირბადე და პასუხი გასცეთ ჯერ იმ სასამართლოს გამომძიებელთ, რომელნიც ამ საქმის გამო გამოძიებას ახდენენ ფოთში, ქუთაისში და თბილისში — და მერე პასუხი უნდა უგოთ ა) ხალხს, რომელიც პატივს ცემდა განსვენებულს, ბ) ამხანაგთა წრეს, რომელსაც გამოაკლდა საუკეთესო ამხანაგი, გ) პარტიას, სადაც ის წევრათ ირიცხებოდა, დ) მის ორ პატარა ბავშვს, რომელთაც თქვენი მეოხებით აღარ ყავთ არც დედა, აღარც მამა, ე) არშაკას მშობლებს, რომელნიც გულხელ დაკრებილნი წყევლა კრულვას გითვლიან თქვენ, ზ) ვ) მის აზრდის, რომელიც მუდამ თქვენ დაგდევს და მოსვენებას არ მოგცემს.

ღიას, ქალბატონო, ჯერ თქვენ ჩამორეცხეთ ეგ ჩირქი და მერე ჩვენს კორესპონდენტს მოთხოვეთ პასუხი.

მიმინო.

„ნიშაღურს“

ერთგულად „ნიშაღურა“ —
საქართველოს თვალია!
მოდევს რომ მოკვდება,
სახარულით მოგწავლია!!

ეს დეკემბერსე თხუთჯობის,
ვითომ ფედერალია;

მარა მისმა თვალებმა
ჩაიღუდა დაღია.

აბდასუბდას რომ ჩმხავს,
ეს რა მისი ბრალაია?!
კარგა რამე რად თქვას,
ცოდნაზე რომ მწერდაია?!
—

თავისი სიემწვიდე
სულ კარებში დაღია,
ამისთანა გახეთის
ეს წესი და ვაღია.

მოხიფებივე დეკანოზის
სადღეობიქლო დაღია;
მასდასა რომ ის აქედის,
რად დასამაღია!!

თუმცა რედაქციაში
წუმე კა დგას მურაღია,
მარა ერთი მოთხარა,
რა გუნისა ბრალაია!!!

კრიმანჭულაძე.

ტუსალების ვარჯიშობა.

რედ. გამომც. პლატონ გაჩეჩილაძე.

გამოცთილი მასწავლებელი

ამზადებს მოსწავლე ქალ-ვაჟთ ყველა საშვალლო და დაბალი სასწავლებლისათვის. ამზადებს აგრეთვე სახალხო სკოლს მასწავლებლის ხარისხის მისაღებათ.

აღრესი: გოლოვინის პროსპექტი, სახლი № 28, ბინა № 3, ეზოში.